

*Н.В. Рогова, Черкаський банківський інститут
Університету банківської справи НБУ*

МИТНО-ТАРИФНІ ФАКТОРИ ЦІНОВОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

В умовах поглиблення світової фінансової кризи актуалізується питання підвищення конкурентоспроможності національної продукції як на внутрішньому, так і зовнішньому товарних ринках. Цінові переваги продукції формуються під впливом низки факторів, які обумовлюють рівень національних витрат на її виробництво і реалізацію та одночасно залежать від державної політики у сфері оподаткування, митного регулювання, антимонопольних заходів, валютного курсоутворення та безпосередніх цінових обмежень.

Скорочення внутрішнього попиту під впливом кризових явищ спричинило більш активне використання урядами багатьох країн ввізного мита як інструмента захисту національного ринку від засилля імпоротної продукції. Запровадження підвищених митних ставок сприяє подорожчанням ввезених з-за кордону товарів і одночасно зміцнює конкурентні позиції національного виробництва. Так, з метою захисту внутрішнього ринку Мексика запровадила обмеження за 90-та позиціями товарного імпорту походженням зі США; до подібних заходів вдалися ряд країн стосовно товарів, імпортованих з Китаю; Російська Федерація посилила фіто-санітарний контроль на молочну продукцію білоруського виробництва.

В Україні антикризова торгова політика перебуває на стадії формування та остаточного визначення. Про це свідчать непослідовні дії органів державної влади щодо запровадження ввізного мита, яке б сприяло вирівнюванню платіжного балансу шляхом скорочення обсягів імпортних закупівель. Законом України “Про внесення змін до деяких законів України з метою поліпшення стану платіжного балансу України у зв’язку зі світовою фінансовою кризою” було запроваджено додаткове 13-відсоткове ввізне мито на низку товарних груп, зокрема, м’ясо і рибу та вироби з них, одяг і взуття, опалювальні прилади й обігрівачі, холодильники й автомобілі.

Чимало українських компаній з огляду на очікуване подорожчання імпорту збільшили у лютому поточного року закупівлі товарів за кордоном, незважаючи на різке падіння курсу гривні та пов’язані з цим цінові зрушення. Однак вже 18 березня зазначену митну надбавку скасували. Причинами такого рішення, очевидно, послужили можливі ускладнення, які можуть виникнути в межах СОТ щодо країни, котра не дотримується взятих на себе зобов’язань у момент вступу.

Слід зазначити, що під час переговорів української сторони з партнерами з Європейського Союзу щодо приєднання України до СОТ були обумовлені певні ставки імпортного мита на різні види продукції. У пояснювальній записці до проекту рішення Ради Євросоюзу, підготовленій Європейською комісією,

зазначається, що на момент приєднання до СОТ на промислові товари середні ставки імпортного мита в Україні становлять 4,91 % і будуть знижені до 4,81 %, тому 13-відсоткова надбавка до мита істотно зумовила б подорожчання ввезеної з-за кордону продукції.

У зазначеному документі припускалось, що перехідний період від 1 до 5 років з поступовим зниженням мита встановлювався по 226 позиціях промислових товарів. При цьому лише на 71 тарифну позицію ставки мита становили 15 % і вище, і тільки на 5 тарифних позицій – залишались на найвищому рівні (25 %).

Водночас на продукцію паперової промисловості, медичне обладнання, фурнітуру та іграшки мита повинні бути скасовані, в деяких інших секторах – становитимуть менше 1 %. На сільськогосподарську продукцію середні імпортні мита з моменту вступу України до СОТ становили 11,05 % і згодом будуть зменшені до 10,61 %. При цьому лише по 20 тарифних позиціях запроваджується перехідний період терміном на 2 роки. Найбільші ж ставки мита залишаються в Україні на насіння соняшника – 30 % та цукор – 50 %.